

1. זכויות כלואים

א. איתור כלואים

בעקבות עתירה לבג"צ שהוגשה בספטמבר 1995 מטעם המוקד להגנת הפרט בשיתוף עם האגודה לזכויות האזרח, בעניין הימנעות הצבא ממתן מידע למשפחות העצורים על המעצר ועל מקום הימצאו של העצור, הגיעו הצדדים (המוקד להגנת הפרט והאגודה לזכויות האזרח מחד, וצה"ל מאידך) להסכם לפיו:

1. עם מעצרו של אדם תושב השטחים, ימסור הגורם העוצר ללא שיהוי הודעה טלפונית על המעצר ומקום המעצר לטלפון אותו ימסור העצור לגורם העוצר.
2. הגורם העוצר ימסור ההודעה הטלפונית וירשום בטופס מיוחד את פרטי ההודעה וכן למי נמסרה ההודעה.
3. אם יבקש העצור - תימסר הודעה טלפונית גם לעורך הדין שהעצור נקב בשמו ומסר פרטיו. הגורם העוצר יודיע לעצור על זכותו זו.
4. אם יבקש העצור לא למסור הודעה טלפונית או אחרת - יירשם הדבר בטופס.
5. אם העצור לא מסר פרטים למסירת הודעה טלפונית, תישלח גלויה על דבר מעצרו לבני משפחתו לפי כתובת שמסר העצור.
6. מרכז השליטה הצה"לי יקבל מכל הגורמים (צה"ל, משטרה, שב"ס) מידע עדכני לגבי מעצרו ומקום מעצרו של עצור אחת ליממה, באופן שניתן יהא לאתר את העצור לפי פנייה בכתב של גורמי חוץ.
7. מרכז השליטה הצה"לי ימסור פרטים אלה עפ"י פנייה בכתב של אגודות ציבוריות שעיסוקן בכך או על פי פנייה בכתב של עו"ד מיופה כוח המייצג את העצור או את משפחתו.

הסכם זה כולל בתוכו חלקים מן הסיכומים שהושגו בעבר (כמו משלוח גלויות למשל) ואף שיפורים, במיוחד עניין ההודעה הטלפונית למשפחה ע"י הגורם העוצר.

ההסדר החדש פועל כראוי רק בחלקו. העצורים המוחזקים במשטרה ובשב"ס אינם נהנים מזכות ההודעה לבני המשפחות ו/או לעו"ד.

אשר למקרים בו הגורם העוצר הוא צה"ל - הרי רק כאשר העצור מועבר לכלא מגידו הצבאי - נמסרת הודעה.

טבלת פניות לאיתור על פי חלוקה לאזורים ושנים נכון ליום 31.12.96:

שנה	שכס	טו"כ	רמאללה	י"ם	בי"ל	חברון	גנין	יריחו	אחר	עזה	סה"כ
1988	2		32	24	32	10	3				103
1989	10	4	132	61	110	34	5	4	6	1	367
1990	5	9	101	37	56	7	3	2	2	2	224
1991	6	4	54	37	29	8	1	5	2	4	150
1992	5	1	36	36	25	1	1		1	3	109
1993	32	21	76	56	59	63	9		1	123	440
1994	45	42	102	98	218	295	9	1	1	181	992
1995	107	88	109	67	396	556	18	4	6	25	1376
1996	76	87	130	55	158	698	44	6	14	64	1332
סה"כ	288	256	772	471	1083	1672	92	23	33	403	5093*

* מספר זה אינו מוחלט, שכן מי שאותר בעבר ויש פנייה חדשה בעניינו - מאותר בהמשך לאיתור הקודם.

ב. גל מעצרי 1996

ב-25.2.96, בעקבות הפיגוע הראשון בשרשרת הפיגועים שביצעו מתאבדים במרכזים עירוניים בישראל, החל צה"ל בביצוע גל מעצרים המוני בגדה. ההסדר לעניין איתורים, שקבע בית המשפט העליון, הועמד במבחן המציאות, והסתבר, ששוב כשל הצבא במילוי חובתו. שוב אין יודעות המשפחות על מקום הכליאה של יקיריהן, והמוקד להגנת הפרט ממשיך להוות מענה בלעדי למצוקתן.

מה-25.2.96 עד ל-29.3.96 (כולל) פנו למוקד 349 משפחות שלא ידעו היכן מוחזק בן המשפחה העצור.

מתוך מדגם של 181 אנשים, שנעצרו מ-3.3.96 (כולל) עד 18.3.96 (כולל), ושהמוקד להגנת הפרט איתר אותם בתקופה זו, נמסרה למשפחה הודעה על מקום הכליאה (כפי שנדרש ע"פ פסיקת בג"צ) רק ב-19 מקרים. ב-148 לא נמסרה הודעה לפחות משך שלושה הימים שלאחר המעצר. לגבי 14 מקרים אין בידי המוקד מידע.

יש להדגיש כי למרות שפסק הדין קבע כי "הגורם העוצר" הוא שיודיע למשפחה על מקום המעצר, ולמרות שמעצרים של 165 מתוך 181 העצורים שבמדגם היה מעצר יזום ובוצע בידי הצבא - הרי ההודעות היו ספורות בימים הראשונים למעצר ואף לא הודעה אחת הגיעה מהמתקנים הזמניים, בהם מוחזקים עצורים פרקי זמן משתנים טרם העברתם.